

Ministerie van Financiën

> Retouradres POSTBUS 20201 2500 EE 's-Gravenhage

Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Programma DG Herstelbeleid

Korte Voorhout 7
2511 CW 's-Gravenhage
POSTBUS 20201
2500 EE 's-Gravenhage
www.rijksoverheid.nl/fin

Ons kenmerk
2025-0000005385

Uw brief (kenmerk)

Bijlagen

1. Reactie
2. Brandbrief

Datum 10 januari 2025
Betreft Beantwoording SV inzake brandbrief voortgang
hersteloperatie toeslagen (2024Z18890)

Geachte voorzitter,

Op 20 november 2024 hebben de leden Van Dijk (CDA), Dijk (SP), Stultiens (GroenLinks-PvdA), Vijlbrief (D66), Koekkoek (Volt), Grinwis (ChristenUnie) en Ergin (DENK) schriftelijke vragen gesteld aan de minister-president. Deze vragen hebben betrekking op een als bijlage bij de vragen meegestuurde brandbrief over de voortgang van en het vertrouwen in de hersteloperatie toeslagen naar aanleiding van het vertrek van staatssecretaris Achahbar (kenmerk 2024Z18890). Hieronder treft u de beantwoording.

Vraag 1

Kunt u kennisnemen van de meegestuurde brief?

Antwoord 1

Ja. De brief is voor beantwoording doorgezonden aan de verantwoordelijk bewindspersoon.

Vraag 2

Kunt u namens het kabinet reageren op de meegestuurde brief.

Antwoord 2

U treft mijn reactie hieronder.

Reactie op brandbrief voortgang hersteloperatie toeslagen

Programma DG
Herstelbeleid
Ons kenmerk
2025-0000005385

Na het vertrek van staatssecretaris Achahbar heeft een groot aantal fracties in de Tweede Kamer door middel van een brandbrief¹ aan de minister-president haar zorgen geuit over mogelijke vertraging die de hersteloperatie oploopt. Ook hebben deze fracties opgemerkt dat de opstelling van de vertrekkend staatssecretaris de voornaamste reden was dat "er weer een klein beetje groeiend vertrouwen leek te ontstaan dat de hersteloperatie zich in de goede richting zou gaan bewegen." Als nieuwe bewindspersoon op deze portefeuille reageer ik op deze brief.

Bij mijn hoorzitting heb ik aangegeven in te zetten op versnellen en verslimmen van de hersteloperatie, met daarbij veel aandacht voor het luisteren naar gedupeerde ouders. Mijn voorgangster heeft geconstateerd dat de hersteloperatie op onderdelen vastloopt en stelde een andere, meer mensgerichte benadering voor. Herstel vormgeven op een integrale manier, waarbij de wensen en noden van de gedupeerde centraal staan. Ik onderschrijf deze insteek en heb veel waardering voor de lijn die mijn voorgangster heeft ingezet.

Ik heb daarbij aandacht voor het verleden, het heden en de toekomst van toeslagen. Onder andere door de toeslagenaffaire is het vertrouwen van burgers in de overheid afgenomen. Dit leidt er onder meer toe dat zij minder of geen gebruik meer willen of durven te maken van voorzieningen die juist bedoeld zijn om hen te helpen, zoals toeslagen of andere vormen van inkomensondersteuning. Door open, eerlijke gesprekken te voeren en samen met ouders en hun gezin, ketenpartners en andere belanghebbenden te werken aan structurele oplossingen, kunnen we bouwen aan een toekomst waarin transparantie en rechtvaardigheid voorop staan. Vanuit mijn eigen portefeuille doe ik dat zowel via de hersteloperatie als door de komende jaren verder te gaan met verbeteringen in en hervorming van het huidige toeslagenstelsel.

Maatregelen hersteloperatie

De hersteloperatie is erop gericht om gedupeerden en hun gezin ruimhartig te compenseren voor gemaakte fouten, de geleden schade te vergoeden en hen in staat te stellen verder te gaan met hun leven. Om de op onderdelen vastgelopen hersteloperatie vlot te trekken is door mijn voorgangster een spoedadviescommissie ingesteld.² Deze commissie heeft tot taak om, met oog voor de behoeften van de gedupeerden, te onderzoeken op welke wijze de uitvoering van de hersteloperatie toeslagen kan worden versneld en verbeterd en hoe eventuele knelpunten daarin op korte termijn kunnen worden weggenomen. De commissie, onder leiding van Chris van Dam, is half november van start gegaan. De commissie heeft inmiddels laten weten op 23 januari haar rapport uit te brengen en ik zie uit naar de aanbevelingen.

Mijn voorgangster heeft al een eerste stap gezet in het meer mensgericht en versneld uitvoeren van de hersteloperatie met de aankondiging van de pilot Totaalherstel.³ Hierbij gaan het Instituut Publieke Waarden (IPW) en de

¹ Bijlage bij schriftelijk vragen, d.d. 19 november 2024 met kenmerk 2024Z18890

² Tweede Kamer, vergaderjaar 2024–2025, 31 066, nr. 1435

³ Tweede Kamer, vergaderjaar 2024–2025, 36 577, nr. 11

Uitvoeringsorganisatie Herstel Toeslagen (UHT) samen zorg dragen voor een integrale totaalaanpak die de mens centraal stelt. Deze pilot richt zich specifiek op nabestaanden van overleden gedupeerden; een relatief kleine en overzichtelijke, maar wel diverse groep binnen de hersteloperatie. Momenteel wordt door IPW en UHT een concreet plan van aanpak opgesteld, in samenwerking met alle andere betrokken organisaties. Deze maand wordt gestart met de eerste nabestaanden. Gedurende de uitvoering van de pilot wordt gekeken of deze werkwijze kan worden uitgebreid naar andere groepen gedupeerden.

Op 10 december jl. is het centraal aanmeldpunt voor schadeherstel van start gegaan.⁴ Er is gestart met een grootschalige praktijktest met een diverse groep van ca. 500 ouders. Daarnaast is op 10 december ook een praktijktest gestart voor de digitale schadevergoedingsroute met maximaal 200 ouders. Als zich geen onvoorziene belemmeringen voordoen, zal het aanmeldportaal in de tweede helft van januari definitief open gaan voor alle gedupeerden met aanvullende schade. De praktijktest van de digitale schaderoute wordt in de tweede helft van januari geëvalueerd.

In het regeerprogramma is afgesproken dat alle Integrale Beoordelingen (IB's) eind 2025 zijn afgerond en dat alle gedupeerde ouders hun aanvullende schade uiterlijk 2027 gecompenseerd krijgen. Die ambitie onderschrijf ik volledig. Tegelijk is in de laatste Voortgangsrapportage (over de periode mei t/m aug. 2024) een aantal zorgpunten benoemd. Deze zijn niet nieuw. Het betreft de achterstanden in de bezwaarafhandeling, het verstrekken van dossiers en de noodzakelijke opschaling van de aanvullende schadeherstelroutes. Hier wordt hard aan gewerkt. Zo zijn er sinds deze voortgangsrapportage stappen gezet in het verhogen van de productiviteit en capaciteit van de CWS. En na een bij de verwachtingen achterblijvende (her)start neemt het aantal schadestaten via de SGH inmiddels toe. Tegelijkertijd moet worden vastgesteld dat het gewenste niveau van productiviteit en capaciteit in de schaderoutes nog niet op niveau is. In de volgende Voortgangsrapportage Hersteloperatie Toeslagen wordt hier nader over gerapporteerd. Uw Kamer ontvangt de volgende Voortgangsrapportage medio februari 2025.

Ik wil uw Kamer aanmoedigen om zich persoonlijk te laten informeren over de werkzaamheden van de Uitvoeringsorganisatie Herstel Toeslagen (UHT) door de mensen die daar werken. Hiervoor kan een op maat gemaakt werkbezoek worden georganiseerd of kan UHT met een presentatie naar uw Kamer komen.

Verbeteringen in het toeslagenstelsel

Vanuit mijn rol als staatssecretaris Herstel en Toeslagen wil ik bijdragen aan een beter toekomstig stelsel van inkomensondersteuning. In het regeerprogramma is opgenomen dat de kinderopvangtoeslag wordt afgeschaft. Daarvoor in de plaats komt een hoge inkomensafhankelijke vergoeding voor alle werkende ouders en is er niet langer sprake van voorschotten voor ouders, noch van terugvorderingen.

⁴ Tweede Kamer, vergaderjaar 2024-2025, 31 066, nr. 1445

Ook voor de andere toeslagen zet het kabinet in op structurele oplossingen. Vorige maand heb ik uw Kamer geïnformeerd over een aantal actuele ontwikkelingen bij Dienst Toeslagen.⁵

**Programma DG
Herstelbeleid**
Ons kenmerk
2025-0000005385

Daarnaast werkt dit kabinet aan een herziening van het belasting- en toeslagenstelsel. Dat is de eerste stap richting een eenvoudiger stelsel, dat beter aansluit bij mensen, meer zekerheid geeft en waarin (meer) werken loont. In het voorjaar ontvangt uw Kamer een eerste inhoudelijke brief met enkele varianten en keuzeopties, als startpunt voor een parlementaire dialoog.

Tot slot

De toeslagenaffaire is een bladzijde in onze geschiedenis die we niet mogen, willen en kunnen vergeten, maar op een gegeven moment wel om moeten slaan. Het proces van herstel van dit collectieve overheidsfalen is voor iedere ouder en ieder gezin anders. Samen met uw Kamer zet ik mij deze kabinetsperiode maximaal in om alle gedupeerden en hun gezinnen het onrecht voorbij te helpen.

Hoogachtend,
de staatssecretaris van Financiën - Herstel en Toeslagen,

S.Th.P.H. Palmen – Schlangen

⁵ Tweede kamer, vergaderjaar 2024-2025, 31 066, nr. 1449

Aan: Minister-president D. Schoof
Datum: 19 november 2024
Betreft: Brandbrief voortgang hersteloperatie toeslagen

Geachte heer Schoof,

Met het vertrek van mevrouw Achahbar als staatssecretaris Toeslagen is een gat geslagen in de voortgang van het herstelproces Toeslagenaffaire. Daar willen wij namens de fracties in de Tweede Kamer die deze brief hebben ondertekend onze grote zorgen over uitspreken.

Het geslagen gat heeft te maken met de weg naar herstel van vertrouwen. De opstelling van de vertrekkend staatssecretaris was de voornaamste reden dat er weer een klein beetje groeiend vertrouwen leek te ontstaan dat de hersteloperatie zich in de goede richting zou gaan bewegen. Een eerste voorbeeld hiervan is de bereidheid van de staatssecretaris om het amendement Leijten (kamerstuk 36 352, nr. 19) voor een nabestaandenregeling uit te voeren zoals dit oorspronkelijk bedoeld was, namelijk een integraal proces in een korter tijdsbestek, in plaats van processtap naar processtap. In tegenstelling tot het wetsvoorstel dat de Kamer in eerste instantie voorgelegd kreeg.

Daarnaast sprak de staatssecretaris duidelijk de intentie uit om wijzigingen in de hersteloperatie mogelijk te maken. Zoals gehoor geven aan het breed gedragen verzoek om het gesprek met de ouder te voeren op basis van vertrouwen (aannemelijk maken in plaats van bewijzen), te werken naar een integrale oplossing (*one-stop-shop*), en een gesprekslocatie naar keuze van de ouder faciliteren. Zaken die tot op heden bijna onbespreekbaar leken. Net als wijzigingen waarbij het herstel voor de kinderen een meer prominente plek krijgt.

Onze nadrukkelijke oproep aan het kabinet is om deze ingeslagen weg te vervolgen, ongeacht wie de verantwoordelijk bewindspersoon is, nu en in de toekomst. Daarbij is het belangrijk dat er op zeer korte termijn een nieuwe verantwoordelijke bewindspersoon wordt gevonden. Iemand met empathie en ervaring, zodat ouders zo min mogelijk hinder hebben van het gat dat achterblijft.

De gedupeerde ouders en kinderen worden voor de vijfde keer geconfronteerd met een nieuwe verantwoordelijke bewindspersoon. Voor hen gaat deze ellende niet zomaar voorbij, terwijl politici uiteindelijk allemaal slechts voorbijgangers zijn. We moeten vooral goed naar hen blijven luisteren.

Graag ontvangen we van het kabinet op korte termijn een bevestiging dat de ingeslagen weg onvermoeid doorgezet gaat worden. Zodat gedupeerde ouders en kinderen het vertrouwen kunnen krijgen dat de overheid er op den duur ook weer voor hen is.

Hoogachtend,

Inge van Dijk (CDA)
Jimmy Dijk (SP)
Luc Stultiens (GroenLinks/PvdA)
Hans Vijlbrief (D66)
Marieke Koekkoek (Volt)
Pieter Grinwis (ChristenUnie)
Doğukan Ergin (DENK)